

Datum: 27.05.2022.

Broj: 02-06-898

„Stranačko upravljanje školama mora prestati“ – TI BiH predlaže da novim Zakonom o osnovnom obrazovanju RS školski odbori imenuju direktore

TI BiH poziva poslanike Ministarstvo i poslanike u Narodnoj skupštini RS da prihvate uspostave mehanizme koji će omogućiti smanjenje uticaja politike na upravljanje školskim ustanovama a što će svakako dovesti i do poboljšanja kvaliteta obrazovanja.

Zbog negativnih posljedica trenutnog načina stranačkog upravljanja obrazovnim ustanovama u Republici Srpskoj, Transparency International u BiH (TI BiH) smatra da je dobra prilika za suštinsku reformu donošenje Novog zakona o osnovnom vaspitanju i obrazovanju RS koji će se na narednoj sjednici naći pred poslanicima. TI BiH je uputio komentare na predloženi nacrt zakona Ministarstvu prosvjete i kulture RS u kojima se posebno ističe potreba smanjenja uticaja Vlade Republike Srpske na postavljanje direktora osnovnih škola.

Takav način upravljanja u prethodnom periodu doveo je do stranačke raspodjele rukovodećih pozicija što se kasnije odrazilo po dubini i na partijsko zapošljavanje nastavnog kadra a TI BiH prima brojne prijave na namještene konkurse, nezakonite premještaje kao i žalbe roditelja na kvalitet obrazovanja. U dva slučaja čak je došlo i do bojkota nastave i protesta djece i roditelja nezadovoljnih čestim promjenama nastavnog kadra i sve očitijim primjerima partijskog zapošljavanja.

Zbog toga je prijedlog TI BiH da školski odbor kao heterogeno i participativno tijelo upravljanja ima ključnu ulogu u imenovanju direktora koji će se birati nakon provedenog javnog konkursa. U novom zakonu koji je upućen u proceduru i dalje se predviđa da Vlada RS na prijedlog ministra imenuje direktore a čak se i ostavlja mogućnost da ministar ne predloži ni jednog kandidata sa spiska koji nakon provedenog konkursa dostavi školski odbor. TI BiH smatra da je potpuno nesvršishodno sprovoditi postupak konkurencije za izbor i imenovanje direktora, trošiti materijalne i ljudske resurse na postupak selekcije, a zatim ostaviti mogućnost da se ne predloži ni jedan kandidat. To omogućava Vladi RS da imenuje vršioce dužnosti direktora što je u prethodnom periodu bila česta praksa, posebno prilikom sklapanja koalicionih dogovora vladajućih partija.

TI BiH još predlaže da se direktori biraju na najviše dva mandata koji bi bili ograničeni na pet godina, da kandidati na mjesto direktora moraju dostaviti prijedlog programa rada a da školski

odbor ima obavezu tražiti stručno mišljenje o kvalitetu tog programa, što bi u konačnici uticalo na ishod konkursa.

Pored navedenog, nacrtom novog zakona predviđeno je i da Vlada na prijedlog Ministarstva imenuje Savjet za razvoj predškolskog, osnovnog i srednjeg vaspitanja i obrazovanja a TI BiH predlaže da se postupak izbora članova ovog savjeta provodi na osnovu javnog konkursa uz određivanje jasnih kriterija koje kandidati moraju ispuniti.

Slične prijedloge TI BiH je i ranije upućivao Ministarstvu prosvjete i kulture RS ali ova inicijativa nije prihvaćena. Uz podršku roditelja jedne banjalučke osnovne škole i troje Ombudsmana za ljudska prava BiH pokrenuta je [kampanja „Političari izađite sa časa“](#) kako bi se skrenula pažnja javnosti na ovaj problem. Ombudsmani koji takođe zaprimaju brojne prijave nastavnika i roditelja, tada su istakli problem sve učestalije prakse stranačkog zapošljavanja i držanja nastavnog kadra na ugovorima na određeno vrijeme čime se stvaraju podobni i poslušni kadrovi koji ne djeluju najčešće u najboljem interesu djece.

Zbog toga TI BiH poziva poslanike Ministarstvo i poslanike u Narodnoj skupštini RS da prihvate ove prijedloge i uspostave mehanizme koji će omogućiti smanjenje uticaja politike na upravljanje školskim ustanovama a što će svakako dovesti i do poboljšanja kvaliteta obrazovanja.